

Kaznovani skopuh

Neki kmet je nosil v mesto na trg maslo. Včasih se je primerilo, da ni prodal vsega masla, zakaj na trg je hodilo mnogo vaščanov in vsak je hotel prodati vse, kar je prinesel: maslo, jajca, skuto, perutnino itd.

Kmet pa je bil zelo skop in tudi njegova žena je bila lakomna. Otrok nista imela in kar sta pridelala, sta prodala, samo da bi imela dosti denarja. Sama si nista nikoli privoščila niti koščka kruha, namazanega z maslom. Toda kaj bi počela z maslom, kadar ga je kmet prinesel s trga nazaj in ga na vasi ni hotel nihče kupiti? Strašno jima je mrzelo, da ne moreta vnovčiti vseh teh lepih, rumenih grudic masla. Premišljala sta, kako bi to storila, da ne bi ničesar izgubila, denarja pa zmeraj več imela.

Nekoč je rekel kmet ženi: »Sem že pogruntal! Prihodnjič ustanem o polnoči in pojdem v mesto tako zgodaj, da bom tam prvi. Tako bom prodal masla, kolikor mi ga daš. Pripravi torej grudic masla za poln koš!«

Kmetici je ta misel neizmerno ugajala. Mislila je, kako pametnega moža ima. Brž se je lotila dela in je

ves dan stepala. Zvečer je bila miza polna svežih, lepo pripravljenih grudic. Kmetica jih je zavijala v velike liste in devala v koš. Zdaj sta bila oba zadovoljna in sta se veselila, koliko bosta iztržila za maslo.

Opolnoči je kmet vstal. Bilo je poleti, noči so bile tople. Kmet je oblekel srajco in suknjič ter rekel: »Škoda bi bilo oblačiti hlače, zmočil bi si jih v rosi na poti skozi gozd. Noč je, nihče me ne bo videl. Zavij mi torej hlače ter jih deni na vrh koša. Ko se bo zdanilo, jih bom oblekel. Človek mora štediti pri vsem, tudi pri hlačah.«

Kmetica je to odobrila ter je v temi dala zavitek v koš. Luči nista prižgala, da ne bi kdo v vasi opazil, da se kmet že pripravlja v mesto na trg.

Ko je bil kmet za vasjo ter se je prepričal, da v vasi še vsi ljudje spijo, je bil strašno vesel. Kako je to, da se tega ni že prej domislil! Vselej bi bil lahko prodal vse maslo in bi imel več denarja. Odslej bo to zmeraj tako delal in nič več ne bo nosil masla nazaj.

Pot ga je peljala skozi gozd. Kmet je hodil hitro, zakaj v mesto je bilo daleč. Hodil je po bližnjicah, da bi prej prišel. Ko je šel čez senožet, ga je rosna trava hladila v noge. Zdaj pa zdaj je čutil, kako ga švrkajo šibice in vejice po golih gležnjih, toda ni se menil za to. Nasprotno, še vesel je bil, da ni oblekel hlače. »To je bila pametna misel«, si je rekel v duhu. »Ne samo, da bi si hlače orosil, ampak lahko bi jih tudi raztrgal med grmičevjem.« Noge so ga sicer pekle, toda kaj za to! Misel na bogat izkupiček je vse nagradila.

Slednjič je prišel iz gozda. Ni se še zdanilo, zvezde so še blestele na visokem nebu in vsepovsod je bilo tiho. »No, tudi tu me ne bo še nihče videl, zato si hlače še ne oblečem.«

Polagoma se je začelo na vzhodu daniiti, zvezde so ugašale, noč je odhajala. Kmet je bil zdaj že daleč v polju ter se je bližal mestu. Že je videl zvonike in strehe visokih hiš. Gotovo bo prvi v mestu na trgu. Gotovo se nikomur ni ljubilo vstati opolnoči. Ampak zdaj si bo treba obleči hlače, zakaj vsak trenutek lahko koga sreča. Poleti hodijo ljudje zelo zgodaj na polje.

Ustavil se je, oprežno del koš z ramen ter razkril zavitek. Toda gorje, gorje! Kako se je prestrašil! Namestu hlač je bil v košu predpasnik njegove žene. Ponoči se je v naglici kmetica zmotila ter je zavila namesto hlač predpasnik. Kmet je skoraj okamenel. Niti lastnim očem ni hotel verjeti. Ampak kaj zdaj, kaj zdaj? V predpasniku, brez hlač vendar ne more iti v mesto. Poskusil si je s predpasnikom zakriti gole noge, a takoj ga je jezo zalučal na tla. S predpasnikom bi si mogel oviti kvečjemu eno nogo, druga pa bi bila gola. In nihče ne bi kupil pri njem masla, kajti imeli bi ga za norca in pri norcu vendar nihče nič ne kupi. In njegovi sosede in njegove sosede bi se mu smejala! Moral bi se od sramu in jeze vdreti v tla. Bil je ves obupan, stal je na cesti sredi polja kakor kupček nesreče ter buljil v koš, ki je bil poln svežega masla.

Daniilo se je čimdalje bolj; jasno je že videl mesto, zvoniki so se svetili v prvih sončnih žarkih in ljudje so hiteli na polje. Kmet je pograbil svoj koš ter zbežal ves obupan med visoko žito, da bi se tam skril pred ljudmi in pred svojo lastno sramoto. Tam v visokem žitu je moral potem sključen gledati, kako gredo mimo po cesti njegovi znanci iz vasi s koši in košarami na trg. Stiskal je pesti, besnel, toda zaman! Neusmiljeno se je rodil dan, svetel, prozoren in neskončno dolg, polje je bilo polno ljudi, kmet pa je moral čakati, skrit v žitu, da ga bo kdo rešil.

Toda skopuha kmeta ni nihče rešil. Sonce se je dvigalo in pripekalo čimdalje bolj. Kmet je ves osupel gledal, kako se mu začinja maslo v košu topiti. To niso bile več rume, dišeče grudice masla, temveč gost močnik, ki se je zmeraj bolj redčil, da je teklo skozi pletivo koša. Usehla zemlja je pila raztopljeno maslo in kmet je obupaval.

Tako je prejel skopuh pošteno kazen za svojo lakomnost. Ne le da je prišel ob vse maslo — še lačen je moral ves dan čakati, da se znoci in odidejo ljudje s polja, da bi se mogel potem v temi vrniti domov s praznim, premaščenim košem in brez denarja.

